

**A PATRA GRAȚIE
GENIUS CORPUS SAU PREZENȚA ABSENTĂ
A INSTANȚEI CREATOARE
IOANA MAN**

A patra grație

Genius corpus sau prezența absentă a instanței creatoare
Preambul

Incursiunea în Grecia antică o voi începe cu un paradox temporal și anume, noi suntem anticii adevărați și nu oamenii din vremea aceea, dacă ne raportăm la cronologia temporală și la distanțarea de perioada fizică. Astfel personajele mitologice devin, atât prin structura proprie a vieții, cât și prin această ipoteză, instanțe perene, blocate într-o stare de grație, o tinerețe eternă.

Starea de grație reprezintă un climax artistic, o stare de paroxsim a unui demers abstract al sufletului.

În perioada elenistică, haritele sau grațiile, aveau rolul simbolic de personificări ale frumuseții și splendorii ca și energii feminine. În scrierile de specialitate apar sub denumirile de Aglae, Euphrosyne și Thalia. Aglae, cea mai tânără dintre ele, era zeita frumuseții, a splendorii și a gloriei, Euphrosyne zeita bucuriei, veseliei, iar Thalia, zeita festivităților, a banchetelor îmbelsugate. Surprinzător, aici frumusețea ține de rațiune, de rigoare și nu provine dintr-o superficialitate frivolă, subiectivă, ceea ce demonstrează și faptul că erau adesea însoțitoarele lui Apollo și mai rar a lui Dionysos. Apolinicul se manifestă prin matematica unei structuri imperfecte, aici fiind însăși intriga de manifestare a dionisiacului.

Cele trei grații au numeroase interpretări și apariții în artă, atât pictură, cât și sculptură, din epoca antică și până în neoclasicism, de la Botticelli, la Lucas Cranach cel Bătrân, Rubens, James Pradier și alții. A le aduce în contemporaneitate presupune a le da viață, a le face tangibile, a le prezenta sub forma unui act artistic cu proprietăți haptice.

Concept general

Prin pictura, sculptura ca sursa de inspiratie capata o eliberare morfologica de la constrangerile tehnice si fizice care contureaza un act artistic sculptural. In timp ce in sculptura lumina genereaza un joc dansant al volumelor, in pictura lumina personalizeaza, se joaca cu trecerile de la culoarea obiectiva la cea subiectiva. Panza devine locul unde un concept are viata lui proprie si asteapta sa se materializeze intr-un mod nemijlocit, fara a se limita la suprafata fizica a suportului. Conceptul in pictura provine dintr-un dialog direct dintre o emotie personala traita si o emotie livrata, neintamplata, fiindca emotiile sunt singurul lucru pe care il putem manipula in favoarea sau defavoarea noastra. Un schimb de replici cromatice intre ceva consumat, ceva efemer si o instanta care devine perena prin culoare, ceva ce instiga la asteptare, la surprindere.

Interpretare si compozitie artistica

Feminitatea e aici extracorporalizata printr-o reprezentare oximoronica a erotismului. Ipostazele feminine ale celor trei gratii, anima jungiana, devin vulnerabile in fata muzei. Isi dozeaza imponderabilitatea sufletului pentru a si-l tine in frau, spre deosebire de trup. Trupul gol e o sintagma a sinceritatii, a puritatii si a increderii in propria persoana, in narcisismul pur care intra in conflict cu cel al muzei.

A patra grație reprezinta instanta creatoare, modul prin care ideea s-a materializat. Propriul eu e o certitudine care nu tine de propria alegere atunci cand o energie creatoare incearca sa se inchege, sa vina din neant si sa devina. Intr-o fractie a timpului prezent, universul alege sa fiu eu, cea care livreaza mesajul.

De la Genius loci-aGenis corpus

Emotiile sunt tangibile. Gratiile sunt despre timp, despre atemporalitate, despre faptul ca emotiile impactuale se pietrifica si devin palpabile. Paradoxul starii de imortalitate e definit de cei doi poli intre care jongleaza, pietrificare si viata. Statui vii, mezzo-relief, o metopa cu rol de triglifa, devenind structura sufletului, un exoschelet al corpului si anume genius corpus. Asa cum Genius loci ne transmite energia unui loc, asa genius corpus ne prezinta aura nemuritoare a celor care mor.

Compozitia celor trei statui se rezuma la un joc de degradeuri ale griului si albului. Umbra, substratul imaterial sub care se contureaza formele sau subconstientul care se materializeaza datorita luminii, amplifica ideea de perceptie dincolo de aparente. Valenta oximoronica de aici se remarca prin faptul ca umbra are greutate compozitionala, dar e in acelasi timp diafana, transparenta. Umbrele sunt

fluide, curge ca un joc pozitiv negativ, inradacineaza si ofera o baza. Metaforic, se face aluzie la Shadow, conceptul psihanalitic definit de Jung.

Pictura apeleaza la elemente-stimul care aduc la suprafata din memorie intr-o maniera sinestezica printr-un iz, o atingere, o stralucire, conturul unei stari. De ce conturul? Pentru ca filtrul memoriei lasa sa mai fie vie doar o aura diafana, un fel de zbor al gandului, tusele vibrante care puncteaza conturul chipurilor celor trei personaje.

Culori deschise simbolizeaza o puritate mai presus de o valenta morala, o stare incipienta cand esti mult mai receptiv si sensibil la detaliile care reusesc sa transmita emotii, isi pierde neutralitatea si capata structura cromatica prin ceea ce preia prin reflexie din atmosfera locului. Albastrul, dincolo de valenta cromatica devine o transcendentă, o traire rece care pune in valoare prin contrast caldura unor episoade onirice.

Lucrarea Cele trei gratii sau A patra gratie (ars pictura) face parte din expozitia personala TRANS(A)PARENTE, care a avut loc la Galeria Cluj Art, din Cluj-Napoca, Romania, in septembrie 2020. Aici ideea cheie al conceptului e reprezentata de faptul ca sufletele celor din jurul nostru raman ca niste umbre diafane, pe care le purtam cu noi atata vreme cat exista o comunicare mentala sau onirica. Transparentele redau aparentele. Gratiile redau gloria inspiratiei.

Arhitect Ioana MAN
septembrie 2020
(man.iona@yahoo.com)